

mag. Aleksander Igličar
predsednik Muzejskega društva Škofja Loka

Cenjeni člani in članice Muzejskega društva Škofja Loka, spoštovane Ločanke in Ločani, dragi gostje,

prisrčno dobrodošli na osrednjem letnem dogodku našega društva – izidu nove številke domoznanskega zbornika Loški razgledi – letos že 65. po vrsti. To pomeni, da Loški razgledi neprekinjeno izhajajo že 65. let, kar jim daje primat med slovenskimi domoznanskimi zborniki.

Začetki razmišljanj o pripravi domoznanskega zbornika segajo v marec 1953, ko je v tedanji osrednji slovenski tedenski reviji *Tovariš* izšla obsežna priloga o Škofji Loki in njeni okolici. O Škofji Loki ter Poljanski in Selški dolini so pisali znani avtorji: zgodovinar dr. Pavle Blaznik, geograf profesor France Planina, dr. Branko Berčič, Lojze Krakar in drugi. Poleg zgodovinskega in geografskega prispevka, je bila predstavljena tudi tedanja kulturna in gospodarska dejavnost, Loški muzej, loški slikarji, čipkarstvo v Železnikih in Žireh. Zanimivo je, da je profesor Planina svoj prispevek naslovil *Domovina »malega kruhka«*, ki je bil leta 2018 vpisan v slovenski register nesnovne dediščina, kar bo v nadaljevanju večera podrobneje predstavila Katarina Sekirnik.

V reviji *Tovariš* so bili tudi oglasi podjetij: Motor, Jelovica, Gorenjska predilnica, Odeja, Šešir, Tovarna furnirja Bodovlje, trgovski podjetji Lubnik in Loka, gradbena in lesna podjetja, Niko, Alpina, Kmetijske zadruge Škofja Loka, Železniki in Žiri. Oglasi nam dajejo lep vpogled v takratno gospodarsko delovanje na loškem ozemlju in hkrati izpričujejo tesno povezavo podjetij z družbenim in kulturnim življenjem, ki jo dandanes prevečkrat pogrešamo.

Prijazna Helena Janežič je iz NUK-a prinesla original revije *Tovariš*, ki si jo lahko ogledate po koncu večera.

Ob pripravi gradiv za prilogo revije *Tovariš*, se je izkazalo, da je bil njihov obseg preobsežen in urednik Branko Berčič je imel zahtevno nalogo, da jih je zmanjšal na želeni obseg v reviji. Postavljalo se je vprašanje, kaj pa sedaj? Naj odvečna besedila gredo v pozabo ali naj se objavijo kje drugje?

Med odborniki Muzejskega društva Škofja Loka se je rodila pobuda, da bi pričeli z izdajanjem samostojnega zbornika *Loški razgledi*, ki bi objavljali domoznanske prispevke iz loškega območja. Njihova ideja se je uresničila decembra 1954, ko je ob drugem občinskem prazniku Občine Škofja Loka 18. decembra 1954 izšla prva številka *Loških razgledov*, ki jih je uredil Branko Berčič, likovno pa opremil slikar Pavle Bozovičar. Med avtorji najdemo eminentna imena: Cvetko Kobal – Florjan, France Planina, Pavle Blaznik, Emilijan Cevc, Branko Berčič, Anton Ramovš, Janko Sicherl, Cene Avguštin in Marijan Masterl.

Izdajo prve številke Loških razgledov, ki so izšli v nakladi 1.200 izvodov, je izdalo Muzejsko društvo Škofja Loka, založil pa mestni odbor socialistične zveze delovnih ljudi - SZDL Škofja Loka ob finančni podpori Občine Škofja Loka.

Ideja o izdajanju domoznanskega zbornika Loški razgledi je bila nedvomno dolgoročno pomembna in plemenita, kar jasno dokazuje njihovo neprekinjeno izhajanje – 65 . let in želim ter verjamem, da se bo to nadaljevalo tudi v prihodnje. Vitalnost Loških razgledov se izkazuje tudi v veliki želji avtorjev, da v njih objavijo svoje znanstvene, strokovne in poljubne prispevke. Poleg strokovnih prispevkov so v Loških razgledih objavljeni tudi odmevi družbenih in kulturnih dogajanj, življenjski jubileji pomembnih osebnosti, nekrologi ter predstavljeno delovanje našega društva. Upravičeno lahko trdimo, da so Loški razgledi naša Loška enciklopedija.

Poleg avtorjem gre največja zasluga za izhajanje Loških razgledov njihovim urednikom in članom uredniškega odbora. Loške razglede je doslej urejalo šest urednikov, in sicer: Branko Berčič, France Planina, France Leben, France Podnar, Judita Šega in Marija Lebar. Res izjemna hvala za njihovo strokovno, zahtevno in obsežno delo.

Loške razglede vse od začetka izdaja Muzejsko društvo Škofja Loka. Večkrat v zgodovini so bile jasno izražene želje in interesi, da bi izdajanje Loških razgledov bolj neposredno prešlo pod dežnik občinskih politikov, saj jim neodvisna in pokončna drža urednikov, članov uredniških odborov in tudi vodstva Muzejskega društva, velikokrat ni bila po volji. Vesel in hvaležen sem, da je ostalo tako, saj znanstveno in strokovno pa tudi osebno razmišljanje in stališča sodelavcev Loških razgledov in Muzejskega društva Škofja Loka dolgoročno presegajo aktualne politične cilje občinskih veljakov.

Kljub občasnim razlikam v pogledih in stališčih pa je Občina Škofja Loka vsa leta zagotavljala finančna sredstva za nemoteno izhajanje Loških razgledov. Iskrena in globoka zahvala vsem občinskim svetnikom, županom ter njihovim sodelavcem. Vesel sem, da je nedvomno podporo izhajanju Loških razgledov in Pasijonskih doneskov na srečanju v začetku januarja 2019 izkazal tudi sedanji župan Tine Radinja.

Loški razgledi so osrednja loška domoznanska publikacija, ki med bralce vedno prinašajo zanimive prispevke o življenju in delu ljudi s širšega loškega območja. Letošnja številka je izšla v nakladi 600 izvodov, veseli pa smo, da so Loški razgledi z nekajletnim zamikom dostopni tudi v elektronski obliki na spletnih straneh Digitalne knjižnice Slovenije. To pomeni, da jih lahko Ločani in drugi bralci prebirajo po vsem svetu.

Loški razgledi zadnja leta izhajajo v času pred občinskim praznikom Občine Škofja Loka, ki se od leta 1997 praznuje 30. junija, v spomin na 30. junij 973, ko je bila v darilni listini cesarja Otona II Škofja Loka prvič omenjena kot Lonka. Prav bi bilo, da bi župan in njegovi sodelavci izid Loških razgledov izpostavili kot enega pomembnejših dogodkov občinskega praznovanja, ne pa da tega, na tiskovnih konferencah in posledično v medijih, niti ne omenijo. Naj si vsak razloži po svoje.

Prisrčna hvala urednici Mariji Lebar in članom uredniškega odbora Heleni Janežič, Matevžu Koširju, Tonetu Koširju, Ivici Krek, Juditi Šega in Francetu Štuklu za pripravo nove 65. številke Loških razgledov. Vsem vam, dragi člani Muzejskega društva Škofja Loka in bralci Loških razgledov, pa želim obilo užitkov ob prebiranju prispevkov.

K nagovoru vabim župana Občine Škofja Loka gospoda Tineta Radinjo.